

ใน ระยะ 3-4 เดือนที่ผ่านมา มีผู้ป่วยธาลัสซีเมียที่ได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ด้วยการให้เลือดอย่างสม่ำเสมอ และให้ยาขับเหล็ก ต้องประสบกับปัญหาแทรกซ้อนที่ไม่คาดคิดมาก่อนจำนวนหลายราย ซึ่งผมคิดว่า เราจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำประสบการณ์มาเล่าสู่กันฟัง และหาทางป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตกับผู้ป่วยธาลัสซีเมียรายอื่นๆ

ผู้ป่วยรายแรก เป็นผู้ป่วยชายอายุ 19 ปี ซึ่งได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่อายุ 2 ขวบ โดยปกติแล้วผู้ป่วยรายนี้เป็นธาลัสซีเมียชนิดเบต้าเมเจอร์ แต่เนื่องจากได้รับการรักษาด้วยการให้เลือดอย่างสม่ำเสมอมาตลอด ผู้ป่วยจึงมีสุขภาพแข็งแรง มีการเจริญเติบโตเหมือนกับเด็กปกติ หน้าตาของผู้ป่วยนั้นก็ไม่มีการเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ในวัย 18 ปี ผู้ป่วยสามารถสอบเข้ามหาวิทยาลัย เข้าเรียนในคณะนิติศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยชื่อดังแห่งหนึ่งได้ และก็เหมือนกับเด็กวัยรุ่นจำนวนมาก เมื่อก้าวเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย ย่อมขาดการดูแลรักษาสุขภาพของตนเองปล่อยปละละเลย ตนเอง นอกจากนั้นการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย เป็นเรื่องน่าสนุก หอมหวาน มีเพื่อนใหม่ๆ มีกิจกรรม แปลกๆ ทำทนายวัยรุ่นที่อยากรู้อยากลอง และเป็นโอกาสที่จะได้อยู่ห่างไกลสายตาพ่อและแม่ และ หลายครั้งที่ทะเลาะการดูแลตนเอง

เย็นวันหนึ่ง ผู้ป่วยรายนี้ได้ไปรับประทานอาหารหมูกระทะกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนเดียวกันนับสิบคน ผลที่เกิดขึ้นคือ คนที่ไปรับประทานอาหารหมูกระทะในวันนั้น 3 ราย มีอาการท้องเสีย เนื่องจากการติดเชื้อในลำไส้ ผู้ป่วยเองก็มีอาการเช่นเดียวกัน แต่เนื่องจากภาวะโรคธาลัสซีเมียที่ผู้ป่วยมีอยู่ ทำให้อาการของผู้ป่วยนั้นรุนแรงมากกว่า เพื่อนนักศึกษาพร้อมชั้นเรียนคนอื่นๆ ผู้ป่วยเกิดการติดเชื้อเข้ากระแสเลือด เกิดภาวะช็อคเกิดขึ้น จำเป็นต้องเข้าห้องไอ ซี ยู ผลสุดท้ายมารดาของผู้ป่วยเสียเงินไปร่วมสี่แสนบาท รัยย้ายผู้ป่วยเข้ามารับการรักษาใน รพ. เอกชนในกทม. เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถรอดชีวิตได้ ภายหลังจากที่ต้องอยู่ในห้อง ไอ ซี ยู เป็นเวลาเกือบ 2 สัปดาห์

เป็นที่ทราบกันดีก่อนหน้านี้ ผ่านข่าวคราวในหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนว่า มีร้านขายอาหารประเภทบุฟเฟต์ หมูกระทะ หรือ เนื้อ กระทะ จำนวนมากที่ขาดความรับผิดชอบ นำเนื้อสัตว์ตายซากที่ไม่ได้ผ่านการฆ่าแล่ ตามมาตรฐานมาขายเพื่อหวังให้ สามารถงราคาราถูกไว้ได้ นอกจากนี้ในหลายๆ ร้าน เนื้อที่ใช้ก็ไม่ได้มีการเก็บรักษาอย่างถูกต้อง

ไม่มีลักษณะที่ปกปิด หรือ มีการควบคุมอุณหภูมิ ความเย็น ใดๆ เลย วัตถุดิบเหล่านี้มีความเสี่ยงสูงที่จะปนเปื้อนเชื้อโรค สารพิษ ที่มีอยู่ในอากาศลงมาในอาหารได้ และ นำเข้าสู่ร่างกายโดยตรง อย่างไรก็ตามแต่ผู้ป่วยธาลัสซีเมีย เลยครีบ คนปกติ บางครั้งทานไปเจอเชื้อโรคเข้า ก็ร้อแร่เกือบตายเหมือนกัน ตัวใครตัวมัน

ภาพร้านหมูกระทะที่อาหารไม่มีเครื่องป้องกันการปนเปื้อนจากฝุ่นและแมลง

ผู้ป่วยรายที่ 2 ก็เช่นกัน เป็นผู้ป่วยธาลัสซีเมียชนิดเบต้าธาลัสซีเมียฮีโมโกลบิน อี ที่มีอาการรุนแรง และได้รับการรักษาด้วยการให้เลือดอย่างสม่ำเสมอ และให้ยาขับเหล็กอย่างต่อเนื่อง ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างดี จนไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพใดๆ ที่จะบ่งบอกถึงการเป็นภาวะโรคโลหิตจางธาลัสซีเมีย หนุ่มน้อยรายนี้กำลังมีขนาดที่สดใส เรียนในระดับ ปวส ไกล่จับ และจะเป็นกำลังหลักของครอบครัว ต่อไป

แต่โชคชะตามักเล่นตลก กับเราเสมอๆ ในช่วงระยะเวลาของการเกิดภัยน้ำท่วมที่ผ่านมา ผู้ป่วยได้ไปทำงานจิตอาสา แลกกระสอบทรายภายในหมู่บ้านของตนเอง และเกิดโชคร้ายในระหว่างที่เดินลุยน้ำท่วมนั้น เท้าด้านซ้ายก็ไปตำเข้ากับเศษไม้ที่อยู่ภายในน้ำ หลังจากนั้นผู้ป่วยได้มีการติดเชื้อ ที่บริเวณหลังเท้าที่ลุ่มกลามอย่างมาก และนำไปสู่การติดเชื้อราที่มีความรุนแรง ที่มีชื่อว่า Pythiosis การติดเชื้อราดังกล่าวนี้ กินลามไปถึงเส้นเลือดที่หลอดเลือดแดงที่บริเวณขาข้างซ้าย และในที่สุดแพทย์จำเป็นต้องตัดขาของผู้ป่วยออกใต้เขาเพื่อรักษาชีวิตไว้

กรณีศึกษาของผู้ป่วยทั้ง 2 รายนี้ เป็นตัวอย่างผู้ป่วยที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ถึงแม้ว่าผู้ป่วยธาลัสซีเมียจะได้รับการรักษาอย่างเต็มที่ ด้วยการให้เลือดให้ยาขับธาตุเหล็ก เป็นอย่างดีแล้วก็ตาม จนทำให้ผู้ป่วยธาลัสซีเมียกลุ่มนี้ ไม่มีลักษณะทางกายภาพที่จะบ่งบอกถึงการเป็นโรคโลหิตจางธาลัสซีเมียใดๆ

เมื่อดูจากภายนอก ทั้งคู่ มีการเจริญเติบโตและ มีความสูงเท่ากับ
คนหนุ่มสาวปกติในวัยเดียวกัน สามารถใช้ชีวิตได้ใกล้เคียงกับ
คนปกติ แต่ผู้ป่วยมักหลงลืมไปว่า

ภาพการติดเชื้อราที่หลังเท้าของผู้ป่วยธาลัสซีเมีย ที่นำไปสู่การตัดขา ในที่สุด

“
**ปัญหา ทางด้านโรคโลหิตจางนั้นยังไม่ได้รับการ
แก้ไขออกไปทั้งหมด ดังนั้นผู้ป่วยจึงยังมีปัญหา
เรื่องภูมิคุ้มกันที่ต่ำกว่าคนปกติมีโอกาสติด
เชื้อ ได้ง่าย และ บ่อยครั้ง หากรับเชื้อมาแล้ว
ผลจากการติดเชื้อก็มักจะรุนแรงกว่าคนทั่วไป**
”

ดังนั้นผู้ป่วยธาลัสซีเมียจำเป็นต้องตระหนักถึงข้อจำกัดของ
ตนเองดังกล่าว ผู้ป่วยจึงควรที่จะใช้ชีวิตอย่างระมัดระวัง รับ
ประทานอาหารที่สุก สะอาด ปลอดภัย และมั่นใจได้ในมาตรฐาน
ผู้ป่วยธาลัสซีเมียควรพักผ่อนอย่างเพียงพอ และเข้านอนแต่หัวค่ำ
ไม่อดหลับ อดนอน หรือฝืนทนทำงานติดต่อกันเป็นเวลานานๆ
ไม่ออกกำลังกายอย่างหักโหมและ ควรหลีกเลี่ยงกีฬาที่มีการ
ปะทะ เช่น รักบี้ ฟุตบอล ฟันดาบ ยูโด เทกวนโด เป็นต้น
และในเวลาเดียวกัน ต้องพยายามหลีกเลี่ยงโอกาสที่จะได้
รับเชื้อโรคต่างๆ เข้ามา เช่น หลีกเลี่ยงที่ชุมชน ที่มีคนแออัด เช่น
การแสดงคอนเสิร์ตใหญ่ ๆ หลีกเลี่ยงจากการเดินย่ำน้ำในตลาด
ที่สกปรก การลุยน้ำท่วมน้ำขังที่สกปรก เป็นต้น และเมื่อใด
ก็ตามที่ผู้ป่วยมีการติดเชื้อ ไม่สบายควรรีบพบแพทย์ที่ดูแล ใน
ทันที เพื่อการดูแล รักษา ตนเองอย่างถูกต้อง และ รวดเร็ว
ก่อนที่การติดเชื้อจะลุกลาม และ สายเกินไปที่จะมานั่งเสียใจ
ในภายหลังครับ...

กันไว้ดีกว่าแก้ จริงไหมครับ